

פרוטוקול מס' 209

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה

יום ג', כ"ט תמוז תשל"ו, 27.7.76, בשעה 14.00

חברי הועדה:

נכחו:

י. ארידור - יו"ר
א. אנוחצ'רא
י. בארי
א. גיבלבר
א. הרליץ
א. יריב
ב. סואב

מוזמנים:

ש. רותם - סגן ל משרד הפנים
ב. יערי - משרד הפנים, סגן היועץ המשפטי

מזכיר הועדה: י. ברזני

רשמה: א. אשמן

סדר היום: חוק לתיקון פקודת הרשויות המקומיות (מס עסקים)
(מס 7), תשל"ו-1976

היו"ר י. ארידור:

רבותי, אני פותח את הישיבה.

ש. רותם:

לפי המלצת ועדת הפנים, הגשנו הצעת חוק לתיקון התיקרה של מס עסקים. התיקרה תעלה מ-10 אלפים ל-20 אלף לירות, בהתחשב בירידת ערך הכסף מצד אחד, ומצד שני בהתחשב בטענה שלגבי המפעלים הגדולים יש אי-צדק מסוים בתיקרה הקיימת ויש צורך לאפשר לרשויות המקומיות תימרון מסוים כלפי המפעלים הגדולים.

בדקנו את הרכב המס. מתברר שקרוב ל-80% של חיובי המס השנתיים הם עד אלף לירות. בתל אביב זה מגיע עד 68%, עוד 20% בין 1000 ל-5000 ל"י. לאור המספרים האלה, אנחנו מבקשים לתקן את ההצעה בקשר להגבלה של המס, גם כדי לפשט את הדבר וגם כדי להתחשב בהתייקריות שהיו עד כה. עד 1000 ל"י הגב לגבי אלה שתיקנו חוקי עוד בשנה קודמת יהיה 35%, מ-1000 עד 5000 ל"י - 50%, מעבר ל-5000 עד 20 אלף לירות ובשום מקרה יהיה יותר מ-100%.

אנחנו מבקשים שהועדה תאשר הצעת חוק זו. אמנם בעבר היינו מכניסים את המגבלות בחוקי עזר, אבל אין לנו התנגדות שיוסיפו את המגבלה בחוק, ולגבי כל הרשויות המקומיות שלא העלו את מס העסקים בשנת 1975.

אנחנו מבקשים להביא את החוק לקריאה שנייה ושלישית בכנסת עוד לפני הפגרה, כי הרשויות המקומיות עדיין לא שלחו חשבונות לתשלום מס עסקים.

היו"ר י. ארידור:

מדוע עיכב שר הפנים את הגשת הצעת החוק?

ש. רותם:

אם החוק יאושר עוד לפני הפגרה, יהיה חסכון של מיליונים בהוצאות גבייה ובתשלומים לבנקים בעד משיכות-יתר. נוסף לכך, אם הכנסת לא תחליט בענין זה עכשיו, חוקי העזר לא יהיו מוכנים לפני ינואר או מרס, בינתיים הרשויות המקומיות צריכות לשלוח חשבונות ולגבות, ואחר כך יצטרכו שוב לשלוח חשבונות, לפרסם את חוקי העזר. זו הוצאה אדמיניסטרטיבית של חצי מיליון לירות. בשעה שכולם מדברים על חסכון בהוצאות, אני חושב שצריך לעשות מאמץ לחסוך. אני מוכן לקבל את הנזיפה של היושב ראש שהחוק הוגש יותר מדי מאוחר, אבל אני מבקש לאשר אותו בהקדם.

י. בארי:

אני חושב שהחוק הוגש יותר מדי מוקדם.

היו"ר י. ארידור:

כנראה שהשר חושב שהענין לא בוער.

ש. רותם:

אני מבקש מהועדה להביא את החוק למליאת הכנסת לקריאה שנייה ושלישית, ובמיוחד לאחר שהועדה דנה לפני שלושה חודשים על כל הסוגיה של מס עסקים, שמעה את כל הנוגעים בדבר, שמעה את המתנגדים, את המצודים, את המבקשים לתקן. לדעתנו, אין צורך בדיון נוסף וביחוד כשהוא כרוך בהוצאה כל כך גדולה של כספי ציבור, וביחוד לאחר ששמעתם את דברי שר הפנים מעל בימת הכנסת, שאנחנו דנים ומנהלים גם משא ומתן עם כל הגורמים על אפשרות ביטול מס העסקים לקראת השנה הבאה.

י. בארי:

השר אמר דבר אחר.

ש. רותם:

אנחנו דנים על הצעה, ואני מקווה שכל
הגורמים יקבלו אותה, ולא נצטרך לשוב

הנה לבקש תיקון בחוק מס עסקים.

י. בארי:

לפני הנוסח של דברי שר הפנים במליאת
הכנסת: "אני מוכן לומר שבוועדה אנו

נהיה מוכנים בחפץ לב לבדוק ולבחון אם לבטל את מס העסקים הזה לטובת
ארנונה כללית - דבר שלדעתנו היה מביא לשיפור הגבייה, לביטול
מנגנון או לפחות לשחררו ולפישוט הליכים - דבר שהיה נותן הכנסות
נחוצות לרשויות המקומיות המעניקות שרותים טובים".

אני חושב שהצעה זו היא בהחלט סבירה,
ובמקום להזדרז ולחוקק חוק, שאליבא מי רותם וגם גורמים אחרים במשרד
הפנים איננו מגלים את שיא הצדק ואיננו פותר את הבעיה של מימון הרשויות
המקומיות, נזמין את כבוד השר לבוא לפני הועדה להסביר את הקונספציה
שלו, ואולי במקום לחוקק תיקון לפקודת הרשויות המקומיות (מס עסקים)
נבוא בהמלצה, או ניזום חוק מטעם הועדה לאיחוד ארנונה ומס עסקים,
וזה גם ישפר את הגבייה, גם יבטל מנגנון או ישחררו, גם יפשט הליכים,
גם יביא הכנסות הנחוצות לרשויות המקומיות המעניקות שרותים טובים -
כדברי השר. ואני אוסיף, שזה יהיה גם הרבה יותר צודק מהמס הקיים.

א. גיבלבר:

בנושא זה היה סיכום מוסמך של ועדת הפנים.
ההבדל הוא שאנחנו הצענו תיקרה של 25 אלף
לירות ואילו משרד הפנים מציע 20 אלף, וחטר סעיף שני של סייגים.

ועדת הפנים קיימה דיון נרחב בנושא, השתתפו
בו רוב חברי הועדה. היתה החלטה של רוב בוועדה. אני מתפלא על חבר
הכנסת בארי שמתעלם מהחלטת הועדה מפני ששמע משהו בדברי השר. בסופו
של דבר שר הפנים התחשב בסיכום של ועדת הפנים. אמנם חבר הכנסת בארי
הצביע נגד הסיכום, אבל הוא נשאר במיעוט. זה קורה. היה סיכום של
הועדה, ואם השר הביא הצעת חוק נרוח הסכום של הועדה, אין לנו הרבה
לעשות, אנחנו אריכים בהקדם להביא את החוק לקריאה שניה ושלישית ולא
לעכב אותו. וזאת אני מבקש מיושב ראש הועדה.

אינני חושב שאפשר לבקש מיושב ראש הועדה
שיגיש את ההצעה לקריאה שניה ושלישית בישיבת הכנסת מחר, עוד לפני
הפגרה. אבל שמעתי שבשנוע הבא תכונס הכנסת לפי דרישה של 30 חברי
כנסת, ובאותה ישיבה אפשר להביא גם חוק זה למליאה.

א. אנוצ'ירא:

רבותי, צריך לזכור שלא די שהכנסת תאשר
את התיקון, זה צריך לעבור ברשויות
המקומיות. הרשויות המקומיות צריכות להחליט על תיקונים בחוקי עזר,
וכל תיקון כזה צריך להתאשר על ידי שר הפנים ולהתפרסם ברשומות, וזה
תהליך ארוך. אני חושש שהרשויות לא יוכלו לגבות לפי החוק החדש בשנת
1976, אלא אם יחול רטרואקטיבית.

ח'ו"ר י. ארידור:

החוק מאפשר זאת. אם החוק יתקבל עד 31
במרס 1977, הוא יחול מ-1 באפריל 1976.

א. אנוחצירא:
יש לי קונספציה על כל מערכת המיסים של הרשויות המקומיות, אבל לא זה הזמן להביא אותה לדיון. אני בעד תיקון חוק מס העסקים במהירות המקסימלית. אם נחכה עד לאחר הפגרה, שנת 1976 תהיה אבודה מהבחינה של הרשויות המקומיות.

ב. יערי:
בקשר לנימת הנזיפה ששמעתי בדברי היושב ראש על כך שהצעה זו יצאה ממשרד הפנים בסוף מרס, למרות שקיבלנו אישור למועד מקוצר, הרי את האישור של משרד האוצר קיבלנו רק במאי, וזו סיבת העיכוב.

הי"ר א. ארידור:
אני מקבל בנושא זה את השקפת הממשלה, שאין מקום לחפזון בחוק זה. שמענו עכשיו מסגן היועץ המשפטי של משרד הפנים שמשרד האוצר החזיק אצלו חוק כזה במשך חודש וחצי, אחר כך היה החוק מונח חודשיים במשרד הפנים. סימן הוא שבעיני השרים הנוגעים בדבר החוק לא בהול. בענין זה אני מצטרף לעמדת הממשלה.

בועדת הפנים היתה בקורת כללית בנושא זה, אם כי הפתרון היה שונה. היה רוב בועדה שהציע להעלות אחוז המס בצורה מסוימת, היה מיעוט שהציע לבטל בכלל את מס העסקים, אבל הבקורת על אופיו של המס היתה כללית. גם שר הפנים היה שותף לבקורת זו.

בתשובה לדיון בכנסת אמר שר הפנים:
"הייתי אומר שאני מוכן בהחלט לדון בועדה על רעיונות במסגרת הקריטריונים וכדומה". דברים דומים אמר גם בסיום הדיון וגם בפתיחת הדיון. הייתי מצפה שנציגי משרד הפנים שבאים לישיבה של ועדת הפנים יתמכו בעמדת השר. לצערי, לא שמענו מנציגי משרד הפנים אף מילה אחת בנושא שעליו דיבר השר. גם בענין זה אני מצטרף לדעת השר. צריך לקבל עמדתו ולבצע אותה. ואם נציגי משרד הפנים לא יכולים לדון על קריטריונים, אני חושב כמו חבר הכנסת בארי, שצריך שהשר יבוא ונשוחח אתו על הקריטריונים. אפשר גם לקבוע שלא גובים השנה מס עסקים, מגדילים את הארנונה.

לענין הבעיות של הרשויות המקומיות, אני רוצה לקרוא מחוזר של המנהל הכללי של משרד הפנים, שהיה ער לבעיה של חוקי עזר: "הננו מביאים לידיעתכם כי בפני הכנסת מונחת הצעת חוק להעלאת תקרת מס העסקים מ-10,000 ל-20,000 לירות לשנה. אם הכנסת תאשר את הצעת החוק היא תיכנס לתוקף עוד בשנת 76. הרשויות המקומיות מתבקשות על כן לעשות את כל ההכנות להעלאת התקרה ל-20,000 ל"י והשעורים המתחייבים בהתאם. בקביעת השעורים החדשים, לאור תקרת המס החדשה, ניתנת ההזדמנות להביא בחשבון את הצרכים הפיסקליים הדרושים לכם לאיזון התקציב. להזכירכם כי אין להביא לאישור מועצת הרשות המקומית את השעורים החדשים לפני שהכנסת תחליט על העלאת התיקרה ופירסומה בספר החוקים. במשך התקופה שעד להעלאת לעיל נמנע מלהעביר לאישור כב' השר שינויים שיגרתיים בחוקי העזר למס עסקים". כלומר, אומרים לרשויות המקומיות לעשות את כל ההכנות לפני שהכנסת תאשר את הצעת החוק, ולאחר שתאשר - להעביר את חוקי העזר לאישור משרד הפנים. אני חושב שאם תאושר הצעת החוק, הרשויות המקומיות יוכלו להגיש חוקי עזר ותוך שבוע או שבועיים אפשר יהיה לאשר את חוקי העזר. העובדה שהועדה דנה בחוק אינה מפריעה למנכ"ל משרד הפנים לבדוק את חוקי העזר של הנהלות הרשויות המקומיות.

קיבלתי פניות מגורמים שונים שרוצים להשמיע דבריהם בועדה, וזכותם לומר דבריהם לגבי חוק קונקרטי, ולא רק לגבי הצעה לסדר היום. אני חושב שצריך לקבל משלשות. אינני אומר

27.7.76

י. ארידור

שאי אפשר יהיה לשמוע אותם בפגרה. לפי תקנון הכנסת, אם שלישי מחברי הועדה מבקשים לכנס את הועדה לנושא מסוים, הועדה תכונס. יש גם אפשרות אחרת לכנס את הועדה. נוכל בפגרה לשמוע גם את המסלחות וגם את שר הפנים.

אשר לנושא עצמו, אני נשאר בעמדותי שצריך לבטל את מס העסקים. מכל מקום, גם לא תתקבל עמדה זו על דעת הרוב בועדה; יש מקום לקבוע קריטריונים בחוק. ובעיקר נוכח ההודעה של מנכ"ל משרד הפנים לרשויות המקומיות להתחשב בצרכים הפיסקליים שלהן. זו בעצם הזמנה לפתוח את כל הדלתות. גם אנחנו צריכים להתחשב בצרכים הפיסקליים של המועצות, אבל צריכים גם להגביל אפשרות של שרירות לב בנושא זה.

א. הרליץ: כבוד הכנסת וכבוד הועדה יקרים לי מאד. בועדה זו אנחנו מופקדים, בין היתר, לשמור על תפקודן היעיל של הרשויות המקומיות. אני חושבת שאין בועדה זו חבר שאינו מרגיש שאנחנו להן לפה, כי הן מופקדות על מתן השרותים החשובים לאזרחי המדינה. מערכת זו היא בעייתית מאד, והועדה הזאת מודעת לבעיות. לכן אני מזהירה את עצמנו מפני איזה שהוא נסיון של פיליבסטר.

היו"ר י. ארידור: כבוד יולי אין כבר טעם בפיליבסטר.

א. הרליץ: הועדה רשאית וזכאית להעביר את החוק לקריאה שניה ושלישית מחר או ביום שלישי הקרוב, וזאת מכמה טעמים: א. מפני שהתיקון הזה בחוק נובע מהמלצה מפורשת של הועדה הזאת, שהקדישה לנושא זה דיון מעמיק מאד. כאשר אממסלה לא נענית לעדות הכנסת, אנחנו מתלוננים על כך; כאשר הממשלה נענית להמלצה שלנו, גם אז אנחנו לא מרוצים. דנו בנושא, אין לנו שום צורך בדיון נוסף. חבר הכנסת בארי, לא קיימנו את הדיון בלי לדעת את כל החליטים של מיטון השלטון המקומי ותיקצובו. אבל נדמה לי שדבר אחד כולנו יודעים. כולנו פוליטיקאים, איננו תמימים, ואנחנו יודעים שבשנה הבאה העניין הזה לא ישתנה. אם יתחיל דיון על שינוי - מה טוב. כל מפלגה שתעלה במצע שלה לבחירות את הרפורמה בשלטון המקומי, תבוא עליה ברכה. אבל בינתיים הרשויות המקומיות נמקות.

היו"ר י. ארידור: צריך לזכור שמדובר בסך הכל על 2% מהתקציב, והתוספת היא שלישי אחוז.

י. בארי: אני מסכים שכל התושבים יתרמו, לא רק מיגזר אחד.

א. הרליץ: יש באוכלוסיה סקטורים שונים. האם יתכן שבנק לאומי נתל אביב ישלם לעירית תל אביב 10 אלפים לירות מס עסקים? אני לא מדברת על חנות מכולת או חנות ירקות, אני מדברת על הדגים הגדולים, לא על דגי הרקק. אני מתכוונת לעסקים הגדולים.

י. בארי: את מוכנה לקבוע את זה בחוק?

א. הרליץ: הרשות המקומית מכירה את תושביה. אני סומכת על השכל הישר של הרשות המקומית. אם לא תהיה לרשות המקומית כל אפשרות להחליט, אנשים לא ירצו לשרת במועצה. אני רוצה שתהיה להם סמכות, שהם ישקלו, כמו שתל אביב ורמת גן שקלו, והבורסה ליהלומים עזבה את תל אביב והלכה לרמת גן, מתוך שיקולים כספיים.

27.7.76

א. הרליץ

צריך לקבל את החוק הזה בדחיפות, כי אחרת לא תהיה גבייה כל השנה התקציבית הזאת. במצב הכספי של הרשויות המקומיות גם תוספת זאת היא חשובה. אני לא אוהבת את המס הזה יותר משאוב או תו חבר-הכנסת בארי, אבל לא נצליח במושב האחרון של הכנסת לשנות את פני הדברים. במשך שנתיים או שלוש שנים יאפשר לגבות מס שמתאים לערך הכסף. חברי יקרים, מהן היום 10 אלהים לירות?

י. בארי: תטילי את זה על כל האוכלוסייה. את לא מציעה להטיל את המס על עורך דין בועד הפועל של ההסדרות או במוסד אחר אלא רק על עורך דין עצמאי.

א. הרליץ: מעלים את התיקרה, לא את המס. אי אפשר בחוק לקבוע קטגוריות שונות, כי בעיר אחת יש מסחר, בעיר שניה - תעשייה, בעיר שלישית יש הרבה עורכי דין. הדבר נמצא בסמכות הרשות המקומית, לא אנחנו צריכים לקבוע. ציינו כמה המלצות, אבל בחוק זה לא נחוץ. אל החוק צריך להחליט עד כמה שאפשר יותר מהר.

א. גיבלבר: אני מבקש מהחברים לא להתלות בדברים שאמרו השר או נציגיו. היה דיון של ועדת הפנים, לאחר שהיתה הצעה לסדר היום, ויש בענין זה המלצות מפורשות של הועדה, ולא רק בקורת כללית על המצב. גם אני בעד רפורמה במיסוי של הרשויות המקומיות, אבל עד שתהיה רפורמה אינני מוכן לבטל מס שישנו, וצריך לתקן ולהסדיר את המס שישנו. אם אי אפשר יהיה להטיל על הגדולים תשלומים יותר גדולים, יטילו על הקטנים, כי הרשויות המקומות צריכות הכנסה.

ועדת הפנים אמרה במסקנותיה: "ועדת הפנים סבורה שחוק מס עסקים הנו חוק מיושן, שאינו מבוסס על קריטריונים ברורים ואחידים ברשויות השונות מצב זה יצר חלוקה בלתי צודקת של נטל המס כאשר בעלי עסקים קטנים משלמים יחסית יותר מאשר בעלי עסקים גדולים. 2. הועדה קובעת כי יש לתקן את חוק מס העסקים בצורה שייקבעו בו קריטריונים אחידים וברורים שינח את הרשויות המקומיות - על מנת להבטיח חלוקה צודקת ופרוגרסיבית של המס. הועדה פונה למשרד הפנים להכין קריטריונים ברורים לגביית מס עסקים. 3. הועדה סבורה כי כל עוד לא הוצעו מקורות הכנסה אלטרנטיביים לרשויות המקומיות וכל עוד לא בוצעה רפורמה במיסוי הרשויות המקומיות, אין לבטל את מס העסקים."

אני בעד קריטריונים בגוף החוק. אם משרד הפנים יציע שינויים בחוק, נדון בהם. אבל כבר היה לנו דיון והיתה הצבעה. היתה הצעה לבטל את מס העסקים, והיא לא נתקבלה. אין צורך לחזור על הדיון לאחר שהיתה כבר הצבעה. להמשיך ולדון ולדון, אבל אז אציע הצבעות. אני חושב שברצון טוב אפשר להחיש את הענין ולהביא אותו לכנסת ביום שלישי הקרוב. אם רצון טוב כזה, אני מתאר לעצמי שבתוך הפגרה יזמנו עוד ישיבות כנסת. בחודש הקרוב אפשר לקיים ישיבה או שתיים, להזמין את כל אלה שרוצים להופיע לפני הועדה ולשמע אותם. אם לא תתכנס הכנסת בפגרה, לא תהיה ברירה אלא לחכות עד סוף הפגרה, אבל אני בטוח שהכנסת תתכנס, ואני מבקש את הנגיש את החוק הזה ולצרף אותו לישיבה הבאה של הכנסת.

ב. מואב: כל הדברים כבר נאמרו בסיבוב הראשון בדיון ואין טעם לחזור. אני בעד ההצעה של שר הפנים. אם משרד הפנים לא הגיש קריטריונים עם הצעת החוק הזאת והשר מוכן לדון על קריטריונים, צריך לדון על קריטריונים שציע משרד הפנים, או שהועדה תציע. את התיקרה של מס עסקים צריך להעלות לפי ההצעה.

ש. רותם: אינני חושב שכוונת השר היתה שבעת הדיון על תיקון החוק ידונו על הקריטריונים, אלא שאחרי התיקון תמשיך הועדה ותדון על קריטריונים.

27.7.76

ש. רותם:

באותה ישיבה שהועדה התחילה לדון על המלצות ואני השתתפתי בטעות בישיבה, אבל לא יכולתי לדבר. רציתי אז להגיד שלממשלה אין אפשרות להציע קריטריונים לחוק הזה. אין ויכוח על כך שצריך להחליף את החוק הזה.

את התיקון לחוק מציעים עכשיו לא כדי לקבל הכנסה נוספת או להגדיל שרותים, אלא כדי להתאים את המס לערך הכסף. בדרגות הגבוהות, שבהן נמצאים בסך הכל 7% - 10% של העסקים, התיקון יעבור רק קצת את שעור האינפלציה.

אני מבין שהמתנגדים לחוק הזה יעשו הכל כדי שלא יתקבל התיקון. אנחנו קיוונו שהכנסת תקבל את החוק בימים אלה. יש עשרות חוקי עזר לתיקון במיסיים במסגרת הג הקיים, אבל דוחים אותם כי פרסום של 200 חוקי עזר כרוך בהוצאה של חצי מיליון לירות, והרשויות המקומיות היו מוכנות לחכות עד התיקון הזה. אם התיקון הזה יתקבל רק אחרי הפגרה, ירצו לפרסם את חוקי העזר ולא נוכל עוד לעכב.

לא יכול להאזין. תיקון רציני בחוק מס עסקים, כי הזמן קצר. זה צריך להיות דיון לקראת שנת התקציב הבאה.

אנחנו מוכנים להכניס בחוק מיגבלה. לשם פישוט רוצים לקבוע רק שלוש דרגות: 35% - זו ההתייקרות של השנה ולא יותר, 50% קצת גם מההתייקרות של שנה קודמת, ועד 100%. אני מוכן להכניס בחוק את המיגבלה לגבי מי שלא העלה מס עסקים בשנת 1975.

א. אבוחצירא: אילו הייתה אלטרנטיבה להעלות מס עסקים או לדון ולשנות את מערכת גביית המיסיים, הייתי מצביע עם המתנגדים לחוק הזה. אבל כולנו יודעים שהדיון על המערכת כולה והמסקנות לא יהיו במושב הבא.

צריך להעלות את מס העסקים, כי לא יתכן שדיסקוטק שמרויח 30 אלף לירות בלילה אחד ישלם רק פרוטות לרשות המקומית. לא יתכן שביית חרושת נשר יתזכח אחי על תשלום של 10 אלפים לירות לשנה, והוא מבקש הנחה מפני שלפני עשרים שנה הסכים ללכת לרמלה ולא לתל אביב. או שמשנים את המס הזה בשנת 1976, או שזה יהיה רק אחרי הבחירות לרשויות המקומיות. הדבר הזה צריך להיות ברור. אני יכול להגיד בשמי, שאני לא אשנה את החוק באוקטובר, לא אני ולא השותפים שלי.

י. בארי: ואז כבר לא יחסר כסף בקופה?

א. אבוחצירא: יחסר, אבל זה כבר לא יעניין אף אחד. גם אתה בכנסת לא מצביע באוקטובר בעד חוקים שמבחינה מצפונית היית מצביע בעדם ביום רגיל. בכל רשות מקומית יש הטכמים פנימיים. יהיה לי ויכוח קשה עם חברי על תיקון חוקי עזר, ותארו לכם מה יהיה בעוד שלושה או ארבעה חודשים. מי שמחנך לתיקון החוק עכשיו, צריך לסעת שהשינוי יכנס לחוקף רק אחרי הבחירות לרשויות המקומיות, זאת אומרת בעוד שנה וחצי.

כולנו מדברים על קריטריונים. רבותי, בכל חוק עזר של רשות מקומית יש קריטריונים. יש הבדל בין אזורים שונים, עסקים שונים, מפעלים שונים. הרשות המקומית קובעת קריטריונים.

היו"ר י. ארידור: מדוע לא תציע את הקריטריונים לוועדה ונאשר אותם לכל הרשויות המקומיות?

א. אבוחצירא: אני הצעתי שיקבעו לא רק קריטריונים שווים, אלא שיהיו קריטריונים שווים להשתתפות הממשלה בתקציב של כל רשות מקומית. במס עסקים יש קריטריונים שקובעות הרשויות המקומיות.

27.7.76

א. אבוחצירא

אני מבין שהמתנגדים לחוק רוצים למשוך את הדיון עוד ועוד מתוך ידיעה שאחרי כן החוק לא יבוצע.

יש כאן גם נקודה מוסרית. לא יתכן שכל הסקטורים ישלמו מיסים גבוהים יותר, כולל אני ואתה, ואותו בעל מפעל שדורש מאתנו יום יום שרות טוב יותר, הוא ימשיך לשלם אותנו מס ששילם לפני שלוש או ארבע שנים. מאז השתנה ערך הלירה, פח זבל שעלה לירה אחת עולה היום עשר לירות. אמנם המס הזה מהווה רק 2% מהתקציב של הרשות המקומית, אבל גם זה משהו.

י. בארי: מדוע מנהל חשבונות עצמאי צריך לשלם מס ואילו מנהל חשבונות שהוא שכיר בעירייה לא צריך לשלם - האם הוא צורך פחות שרותים?

א. אבוחצירא: אם הוא עובד בעירייה ומקבל משכורת - על מה ישלם מס עסקים. אם יהיה לו משרד - ישלם.

היו"ר י. ארידור: החברים שמעוניינים יוכלו להגיש בקשה חתומה על ידי שליח מחברי הועדה לנקיים ישיבה בפגרה, או אם ירצו - מספר ישיבות, לפי מספר הבקשות שיוגשו. חובתי לכנס את הועדה לפי בקשה חתומה, ואמלא חובתי. אני חושב שנצטרך ליותר מישיבה אחת כי יש כמה דברים שטעונים בירור. אנחנו צריכים לשמוע משלחות, צריכים לשמוע את שר הפנים. רצוי שנציגי משרד הפנים יביאו לנו דוגמאות של קריטריונים שנהוגים ברשויות מקומיות בנושא זה וכן נתונים על ההשפעה של המס הזה או תוספת המס על רשויות מקומיות ספציפיות. קיבלנו נתונים על ההשפעה הכללית, אני מבקש דוגמאות מקומיות וקריטריונים מקומיים. כשנגמר עבודתנו בחוק הזה, הוא יוגש לקריאה שניה ושלישית.

א. גיבלבר: אני חושב שאפשר בישיבה אחת לעשות את כל הדברים שהזכיר היושב ראש, לשמוע גם את המשלחות וגם את השר. אני מציע שהועדה תחליט על כך, אחרת אראה בזה פיליבסטר. אני מבקש הצבעה.

היו"ר י. ארידור: זה לא עניין שיכול לעמוד להצבעה. מבחינת החברים שרוצים בחוק, אני מציע לא להחליט באופן פורמלי שתהיה רק ישיבה אחת, כי יכול להחברר שזה לא מספיק. אני לא אומר שיהיו דרושות יותר משתי ישיבות. אם נקיים שתי ישיבות נוכל לטפל בחוק בצורה רצינית, בלי שאנשים יתרשמו שמעבירים חוק בלי לשמוע דעותיהם ובלי בירור.

א. גיבלבר: כוונתי היא שהחוק יבוא למליאה עוד בזמן הפגרה, אם תהיה ישיבה נוספת על זו שתהיה ביום שלישי הקרוב.

היו"ר י. ארידור: אין לי שום השפעה על ישיבות המליאה. אם הועדה התגמור עבודתה, החוק יעבור לקריאה שניה ושלישית. הכנסת יכולה להתכנס לפי בקשה של מספר חברי כנסת או לפי בקשת הממשלה. אם חברי הועדה יבקשו לדון על החוק הזה, אכנס את הועדה ללא דיחוי.

א. הרליץ: הנושא הזה עמד על סדר יומה של הועדה, ואין שום צורך ששליח מחברי הועדה יבקשו מכבוד היושב ראש לכנס את הועדה להמשך הדיון בחוק זה. ממילא מתכנסת הועדה בפגרה להמשך דיוניה, היא צריכה להמשיך גם בדיון על נושא זה, אין כלל צורך בחתימות. מה שנחוץ לעשות הוא מה שהציע חבר הכנסת גיבלבר. הועדה מבזבזת עכשיו שבוע אחר שבוע בדיון עם שר המשטרה, כאשר חבר מחוץ לועדה מבזבז את הזמן של כולנו. עוד לא היתה הצעה לסדר היום שכל כך הרבה דנו בה, וכשאני מעלה נושא הנוגע לאתר לאומי חשוב, אי אפשר לכנס את הועדה.

היו"ר י. ארידור: הנושא שהזכרת מדאיג אותי לא פחות מאשר אותך. ביקשתי מספר פעמים את מזכיר הועדה שיועיל להזמין את שר הפנים, אבל אי אפשר לתאם מועד עם שר הפנים.

א. הרליץ: אין לנו קושי להגיש חתימות, אבל אני רוצה להגיע להסכמה של חברי הועדה שהנושא של העלאת התיקרה של רט עסקים ימשים להידון בועדה זאת, ללא כל סייג. זה חפקידו של היושב ראש להמשיך את הדיון. בנושא זה אין צורך בחתימות של שלישי מחברי הועדה. תאמין לנו שאין לנו קושי להחתיים שלישי מהחברים, אבל אני חושבת שבזה אתה מבזה את עצמך כיושב ראש הועדה ומבזה דאגתם של חברי הועדה לשלום הרשויות המקומיות. זהו נושא שהתחלנו לדון בו וצריך להמשיך ולסיים. אני מקבלת את העמדה של חבר-הכנסת גיבלבר, איננו יודעים מתי תתכנס הכנסת לישיבה בפגרה, הועדה צריכה לעשות את שלה ולהיות מוכנה להביא את החוק לקריאה שניה ושלישית ביום שתתכנס הכנסת לישיבה מיוחדת בפגרה. הועדה צריכה להחליט לסיים את הדיון בחוק זה תוך שלושה שבועות, או בשתי ישיבות ולא יותר.

י. בארי: הואיל וחברת הכנסת הרליץ העירה הערה פורמלית, אפנה את שימת לבם של הנוכחים אל התקנון. סעיף 73 ב' אומר: בתקופת הפגרה יזמן יושב ראש הכנסת ועדה מועדות הכנסת לפי דרישת הממשלה או לפי דרישת שלישי מחברי הועדה. אין כאן שום עניין של ביזוי.

היו"ר י. ארידור: מותר לוועדה לקיים עשר ישיבות ללא דרישת הממשלה וללא דרישה של שלישי מחברי הועדה, כך החליטה ועדת הכנסת. עשר ישיבות אלה מוקדשות לכל הנושאים שעל סדר יומה של הועדה. לא תהיה עדיפות דווקא לחוק מס עסקים, אם כי אינני אומר שהוא אינו יכול להכלל. אם מישהו רוצה לתת לו עדיפות, אני אומר שאמלא חובתי לפי התקנון. אם הממשלה תדרוש ישיבות כאלה, אקיים אותו מספר ישיבות שהממשלה תדרוש לענין זה. אבל יהיה זה קצת מוגזם לדרוש ממני לתת עדיפות לחוק ביוזמתי, כשאני חושב שלא מגיעה לו עדיפות. אני מקבל על עצמי לא לגרום עיכובים. אם חברים רוצים לתת עדיפות לחוק הזה, אני נותן להם עצה טובה.

י. בארי: סעיף 77 א' בתקנון אומר: סדר-יום של ישיבת ועדה יקבע יו"ר הועדה.

יש חברים שחושבים שלפני הועדה עומדים נושאים שעולים בחשיבותם על נושא מס עסקים. מדוע אנו חייבים לתת קדימות דווקא לחוק זה, שהוא שנוי במחלוקת, שעה שיש נושאים אחרים שלגביהם אם מחלוקת? אני רוצה לומר לחברת הכנסת אסתר הרליץ, גם אני אינני מאושר מכל מה שנאמר כשדנים על המשטרה, אבל שם חילוקי הדעות הם לאו דווקא טיעוניים. אבל אם צריך לשקול איזה נושא חשוב יותר במדינת ישראל ביולי ואוגוסט 1976, אם בעית הפשיעה או מס עסקים, או בנייה ערבית בלתי חוקית, הרי יש לי דעה מסוימת. יכול להיות שלפי דעתם מס עסקים הוא נושא הרבה יותר חשוב. לדעתי, הוא לא יותר חשוב ובוודאי פחות צודק. אני חושב שהגיוני מאד, לאחר דברי השר, וללא קשר עם פיליבסטר, שהשר יתייצב לפני הועדה ויסביר הצעתו.

היו"ר י. ארידור: אני חוזר ואומר שכיושב ראש הועדה לא אעשה שום דבר לדחיית הדיון בגלל השקפתי האישית. אבל לא אעשה גם את ההיפך כדי להראות אובייקטיבי. כלומר אם אני חושב שעניינית אין מקום לזרוז את הנושא, לא אזרוז אותו כדי להראות אובייקטיבי. חוק זה יקבל טיפול שווה לפי חשיבותו כמו יתר הנושאים. הצעתי לחברים דרך לפעולה. זה לא אומר שאם לא תהיה בקשה חתומה לא תהיה אחת מעשר הישיבות מוקדשת לחוק

מס עסקים, אבל היא תהיה אחת מתוך עשר.

אני מבקש ששר הפנים יציג את עמדתו, אני מבקש ששרד הפנים יביא הצעות. אפשר לקבל את כל המשלחות בישיבה אחת. הארגונים שבקשו לבוא לפני הועדה הם: לשכת התאום של הארגונים הכלכליים, לשכת המסחר תל אביב, מרכז הקבלנים, התאחדות הסוחרים, איגוד המסחר, מרכז השלטון המקומי.

אם מזכיר הממשלה יבקש לכנס את הועדה לענין זה, אמלא את בקשתו.

אני נועל את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 15.30